

Biogram

Autor : Adam Żeberkiewicz
Opublikowane przez : Adam Żeberkiewicz

Zdzisław Erazm Rauszer (15 czerwca 1877 – 20 października 1952) – wybitny polski metrolog, długoletni przedwojenny dyrektor Głównego Urzędu Miar, jedna z najwybitniejszych postaci w historii polskiej metrologii.

Zdzisław Rauszer studiował mechanikę i technologię w Instytucie Technologicznym w Petersburgu. W 1903 r. ukończył studia, otrzymując z wyróżnieniem dyplom inżyniera technologa. Przez kilka przebywał w Warszawie, podejmując się różnych zajęć zawodowych, by w 1909 r. ponownie wyjechać do Petersburga. Tam rozpoczął pracę w Głównej Izbie Miar i Wag, w sekcji pomiarów długości, jako asystent prof. Fiodora Blumbacha – ucznia i współpracownika Dymitra Mendelejewa.

W 1916 r. Zdzisław Rauszer powrócił do Warszawy, gdzie rozpoczął organizowanie warszawskiego Urzędu Miar, po czym stanął na jego czele.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości przystąpiono do prac nad stworzeniem instytucji sprawującej zwierzchność nad systemem miar w Polsce. Ujednoczenie miar miało ogromne znaczenie, gdyż na terenie nowo powstałego państwa polskiego istniały różne systemy miar, odziedziczone po rozbiorach i różne organizacje służby miar. Tak oto 8 lutego 1919 r. został wydany "[Dekret o miarach](#)", który posiadał moc ustawy. Był to jeden z pierwszych aktów prawnych wydanych po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r.

Dekret m.in. powoływał centralną instytucję państwową ds. miar i narzędzi mierniczych – Główny Urząd Miar w Warszawie, którego dyrektorem z dniem 1 kwietnia 1919 r. został mianowany inż. Zdzisław Rauszer. Rauszer był dyrektorem GUM aż do 1940 r., kiedy został przez Niemców pozbawiony stanowiska, a następnie powrócił na nie, po zakończeniu działań wojennych, na kolejne kilka lat (1945-1949). Przez dwadzieścia kilka lat sprawowania tej funkcji wykazał się znakomitymi zdolnościami organizacyjnymi, posiadał klarowną, długoterminową wizję rozwoju polskiej metrologii i administracji miar. Nadzorował wyposażanie pracowni technicznych w sprzęt pomiarowy, rozwijał i udoskonalał stanowiska badawcze, dbał o personel i warunki pracy, pozyskiwał ludzi o wysokich kwalifikacjach i o wielu talentach. Zdzisław Rauszer powołał też okręgowe i obwodowe urzędy miar na terenie całego kraju, tworząc w ten sposób polską administrację miar, w swoim zasadniczym kształcie istniejącą do dzisiaj.

Dyrektor Rauszer był inicjatorem przystąpienia Polski do Międzynarodowej Konwencji Metrycznej, co nastąpiło w 1925 r., a potem był aktywny na forum tej organizacji. Brał udział w pracach Międzynarodowego Biura Miar w Sèvres pod Paryżem. Był delegatem rządu polskiego na VII, VIII i IX Generalną Konferencję Miar, odpowiednio w latach 1927, 1933 i 1948 r. W 1933 r. został wybrany na członka Międzynarodowego Komitetu Miar – organu Konwencji Metrycznej, do którego wybierano osoby będące najwybitniejszymi

autorytetami w dziedzinie metrologii. W 1937 r. Zdzisław Rauszer został pierwszym przewodniczącym Międzynarodowej Konferencji Metrologii Prawnej, a następnie kierował pracami komitetu, który został utworzony w celu opracowania międzynarodowej konwencji metrologii prawnej.

Po wojnie, w końcu stycznia 1945 r. Rauszer znalazł się w Katowicach, gdzie przystąpił do organizacji administracji miar w zniszczonym wojną kraju. Wobec zniszczenia budynku GUM w Warszawie tymczasową siedzibę Urzędu zorganizował w Bytomiu. Po powrocie do Warszawy Zdzisław Rauszer wraz ze współpracownikami rozpoczął odbudowę Urzędu ze zniszczeń. Na stanowisku dyrektora pozostał do października 1949 r., kiedy to w atmosferze nieprzychylności ówczesnych władz politycznych i państwowych złożył dymisję.

Przez całe życie Zdzisław Rauszer prowadził szeroką działalność naukową i publicystyczną. Był autorem opracowań z takich dziedzin, jak: prawodawstwo miar, jednostki miar, system metryczny, teoria błędów pomiarów, problemy legalizacji przyrządów pomiarowych. Publikował po polsku, francusku i niemiecku, m.in. w *Przeglądzie Technicznym*, *Miesięczniku Statystycznym*, *Przeglądzie Mechanicznym*, *Gazecie Rolnej*, *Revue de Métrologie*, *Bulletin de OIML*.

Odznaczenia i tytuły: Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1923), medal 10-lecia Odzyskania Niepodległości (1929), tytuł doktora honoris causa nauk technicznych na Politechnice Lwowskiej za całokształt wkładu pracy w organizację i rozwój polskiej administracji miar (1936), pośmiertnie odznaczony Medalem 75-lecia Głównego Urzędu Miar (1994).

Biogram Zdzisława Rauszera powstał na podstawie "Słownika biograficznego pracowników Głównego Urzędu Miar" (opr. M. Klarner-Śniadowska, Barbara Piotrowska).